

Από την ανασκαφή στην Ζώμινθο του Ψηλορείτη

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Σε έναν από τους καλύτερα ερευνημένους και από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους στην Κρήτη αναδεικνύεται η Ζώμινθος. Κατά τη φετινή ανασκαφή της Αρχαιολογικής Εταιρείας, υπό την διεύθυνση της Δρ. Έφης Σαπουνά- Σακελλαράκη, ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα πληροφορία για την λειτουργία του κτηρίου, υπήρξε ο εντοπισμός του Αρχείου, με την εύρεση πινακίδας της Ιερογλυφικής/Γραμμικής Α Γραφής. Στην πινακίδα αναγράφονται 217 τριποδικά αγγεία, με το ιδεόγραμμα δίπλα στα σύμβολα των αριθμών. Η πινακίδα έχει χαρακτήρα λογιστικό και αποτελεί ασφαλώς καταγραφή αντικειμένων, γεγονός που δηλώνει την οργάνωση του συγκροτήματος. Βρέθηκε σε ένα καίριο σημείο του κτηρίου, στο οποίο σε παλαιότερες ανασκαφικές περιόδους είχαν βρεθεί κοσμήματα, σφραγίδες και δύο χάλκινα ειδώλια πεσμένα από επάνω όροφο. Κάτω από αυτό βρέθηκαν λείψανα του παλαιότερου ανακτόρου.

Γραφή του ίδιου συστήματος, με πολλά σημεία της Γραμμικής Α γραφής είναι χαραγμένα και στον λίθινο βωμίσκο που είχε βρεθεί στο δικιόνιο Δωμάτιο 26/53

(“Αίθουσα ενεπίγραφου βωμίσκου”) με θρησκευτικό χαρακτήρα, αλλά και σε αγγείο από άλλον χώρο, όπου ίσως δηλώνει το περιεχόμενό του. Αυτά αποτελούν δείγματα της οργάνωσης του ιερατείου και πιθανών επικλήσεων. Οι πινακίδες, όμως, επιβεβαιώνουν και τον οικονομικό χαρακτήρα του κτηρίου εκτός από τον βεβαιωμένο θρησκευτικό.

Η φετινή ανασκαφή σκοπό είχε και την έρευνα γύρω από το κεντρικό ανακτορικό κτήριο και έδωσε πολλά νέα στοιχεία: Ένα βασικό είναι η επιβεβαίωση ότι κάτω από το κτήριο της Νεοανακτορικής περιόδου υπήρχε παλαιότερο που ιδρύθηκε πάνω σε βράχους, καταλάμβανε μεγαλύτερη έκταση και έδωσε πλήθος ευρημάτων της περιόδου αυτής.

Στην περίοδο των Νέων ανακτόρων (1700-1600 π.Χ.), μετά από έναν μεγάλο σεισμό έγιναν αρκετές αλλαγές, όπως αυτή στη βορειοανατολική είσοδο με τον εξαιρετικά ενδιαφέροντα πρόδομο με τα θρανία, που έκλεισε και δημιουργήθηκε μία ράμπα που οδηγούσε προς τα ανατολικά. Στον αρχικό χώρο εισόδου βρέθηκαν, πεσμένα από άνω όροφο μαζί με πλήθος αγγείων, τμήμα ενός ειδωλίου ταύρου, στρογγυλά δισκία που όμοιά τους βρέθηκαν διεσπαρμένα σε άλλους χώρους και ένα οστέινο ένθεμα. Όλα αυτά, μαζί με άλλο λίθινο επίμηκες εγχάρακτο πλακίδιο που είχε βρεθεί στον ίδιο χώρο, αποτελούν ενθέσεις σε ZATPIKIO, όμοιο με αυτό της Κνωσού.

Στην ίδια περίοδο επισκευών δημιουργήθηκαν μεγάλες βεράντες/ αναλήμματα στο Νότιο τμήμα του λόφου, προσκολλημένα στον κεντρικό πυρήνα του κτηρίου, που παρά την αρχαιοκαπηλική καταστροφή της δεκαετίας του '60, διέσωσαν σημαντικά αρχιτεκτονικά λείψανα, αλλά και φορητά, όπως λύχνους, κυλινδρική βάση του τύπου snake tube, χάλκινο αντικείμενο πιθανώς από ειδώλιο ζώου, αφιερωματικό μαχαιρίδιο κλπ.

Στη νοτιοανατολική μεγαλοπρεπή είσοδο οι τομές ανέδειξαν τις παραστάδες αλλά και αποκάλυψαν πλήρως τον δυτικό χώρο με βωμό και αποθήκη, καθώς και το δάπεδο ορόφου που διατηρήθηκε πεσμένο λοξά προς εξωτερικό χώρο.

Στην νοτιοδυτική είσοδο αποκαλύφθηκε κάτω από μυκηναϊκά ερείπια ΠΡΟΣΤΩΟ ΜΕ ΗΜΙΚΙΟΝΕΣ, που οδηγούσε στην τετρακίονια, πιθανή αίθουσα θρόνου. Διατηρούνται βάσεις του πιθανού καθίσματος. Και εδώ διαπιστώθηκε η χρήση από την παλαιοανακτορική περίοδο (1900 π.Χ.) μέχρι και τη μυκηναϊκή (περί το 1400 π.Χ.).

Στη Δυτική όψη, δωμάτιο προσκολλημένο στο Κεντρικό Κτήριο, χτισμένο πάνω σε αρχαιότερο κτίσμα, έδωσε μερικά ωραία ευρήματα, όπως τμήμα αγγείου με

διακόσμηση ανάγλυφης σπείρας, ωραίο κρυστάλλινο περίαπτο κ.α.

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ήταν η αποκάλυψη χώρου έξω από την βόρεια πρόσοψη του Κεντρικού Κτηρίου και προσκολλημένου σε αυτό, που έδωσε εκατοντάδες αγγείων, μεταξύ των οποίων ρυτά (τελετουργικά αγγεία) και αποτελούσε πιθανώς ΣΚΕΥΟΦΥΛΑΚΕΙΟ. Ο χώρος, λόγω του πλήθους των ευρημάτων δεν εξαντλήθηκε στρωματογραφικά.

Πρέπει, ακόμη, να σημειωθεί το άριστο αποχετευτικό σύστημα που διέθετε το κτήριο, όπως δείχνουν τα λείψανα αγωγών γύρω από αυτό.

Τέλος, φέτος επιβεβαιώθηκε η λειτουργία του ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΥ ΚΛΙΒΑΝΟΥ που είχε βρεθεί στη δυτική πτέρυγα, όπου υπάρχει και κεραμεικό εργαστήριο, αλλά και εργαστήριο κατεργασίας οψιανού, με τη γνωμάτευση από ομάδα του Δημόκριτου και του ΙΤΕ Κρήτης ως προς τη χρήση μεγάλων τμημάτων πρωτογενών μεταλλευμάτων και επεξεργασμένων μετάλλων σε όλο τον χώρο.